

VIRGINIA WOOLF • Dalgalar

Milliyet Yayınları, 1974 (1 baskı)
Ara Yayıncılık, 1988 (1 baskı)
Ayrıntı Yayınları, 1995 (1 baskı)

The Waves

İletişim Yayınları 756 • Çağdaş Dünya Edebiyatı 164
ISBN-13: 978-975-470-939-1
© 2001 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1-10. BASKI 2001-2014, İstanbul
11. BASKI 2016, İstanbul

DİZİ KAPAK TASARIMI Ümit Kıvanç
KAPAK Utku Lomlu
UYGULAMA Hasan Deniz
DÜZELTİ Belce Öztuna

BASKI ve CİLT Ayhan Matbaası · SERTİFİKA NO. 22749
Mahmutbey Mahallesi, Devekaldırımı Caddesi, Gelincik Sokak, No: 6/3
Bağcılar, İstanbul Tel: 212.445 32 38 • Faks: 212.445 05 63

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

VIRGINIA WOOLF
Dalgalar

The Waves

ÇEVİREN Oya Dalgıç

i l e t i ş i m

VIRGINIA WOOLF 25 Ocak 1882'de Londra'da doğdu. Roman türüne yaptığı özgün katkılarla edebiyat tarihine adını yazdırdı. Aynı zamanda döneminin en önemli eleştirmenlerinden biri olarak kabul edilir. 1925'te yayımlanan *Mrs. Dalloway* ünlü yazarın adıyla birlikte anılacak "bilinç akışı" tekniğinin en başarılı örneğidir. Virginia Woolf, 28 Mart 1941'de içine düştüğü ruhsal bir bunalım sonrasında evlerinin yakınlarındaki bir nehre atlayarak intihar etti. İletişim Yayınları yazarın 20. yüzyılın en iyi romanları arasında yer alan *Mrs. Dalloway* (Hogarth Press, Londra, 1925; İletişim, 1999), *Deniz Feneri* (Hogarth Press, Londra, 1927; İletişim, 2000), *Orlando* (Hogarth Press, Londra, 1928; İletişim, 2000), *Jacob'un Odası* (Hogarth Press, Londra, 1922; İletişim, 2001), *Dalgalar* (Hogarth Press, Londra, 1931; İletişim, 2001), *Flush* (Hogarth Press, Londra, 1933; İletişim, 2001), *Kendine Ait Bir Oda* (Hogarth Press, Londra, 1929; İletişim, 2002), *Perde Arası* (Hogarth Press, Londra, 1941; İletişim, 2004), *Yıllar* (Hogarth Press, Londra, 1937; İletişim, 2004), *Gece ve Gündüz* (Duckworth, Londra, 1919; İletişim, 2005), *Dışa Yolculuk* (Hogarth Press, Londra, 1915; İletişim, 2008), *Bir Yazarın Güncesi* (Hogarth Press, Londra, 1953; İletişim, 2008), *Üç Gine* (Duckworth, Londra, 1938; İletişim, 2010) ve *Granit ve Gökkuşağı* (Hogarth Press, Londra, 1958; İletişim, 2010) adlı kitaplarını "Toplu Eserleri" başlığı altında yayımlıyor.

Güneş daha doğmamıştı. Deniz, gökyüzünden yalnızca, kumaşın kırışıklarını andıran belirsiz kıpırdanmalarla ayrılıyordu. Yavaş yavaş tanyeri ağardıkça denizle göğü ayıran, kara bir çizgi yayıldı ufka; yol yol oldu gri kumaş yoğun çırpınmalarla birbiri ardından, derinden, birbirini izleyen, birbirini kovalayan, sürekli...

Kıyıya yaklaştıkça yükseldi her çizgi, topladı kendisini, dağıldı, ak damlacıklardan ince bir örtü serdi kumlara. Uykusunda bilinçsizce soluk alıp veren birinin iç çekmesi gibi durakladı dalga, sonra yeniden yayıldı. Eski şarap şişesindeki tortu dibe çökmüş, camı yeşile kesmişçesine ufuktaki kara çizgi yavaş yavaş belirginleşti. Onun ardında gökyüzü açıldı; oradaki beyaz tortu çökelmiş ya da ufkun altına uzanmış kadının kolu lambayı kaldırmış gibi ak, yeşil, sarıdan kalın çizgiler, yelpaze kanatları denli yayıldı gökyüzüne. Sonra kadın lambasını yükseltti, yükseltti: Tel tel oldu sanki hava; şenlik ateşinden kükreyerek yükselen dumanlı yalımlara benzer kızıl, sarı dilerde titreyerek, yanarak yeşil yüzeyden koptu. Şenlik ateşinin

dilleri, gri gökyüzünün ağırlığını üzerinde yükselten, onu yumuşak maviden milyonlarca atoma dönüştüren bir tek buğuda, akkorda eridi ağır ağır. Denizin yüzeyi saydamlaştı usulca, koyu çizgiler silininceye kadar küçük küçük dalgalanarak, parıldayarak uzandı. Lambayı tutan kol onu yavaş yavaş yükseltti, yükseltti geniş yalım dilimi iyice belirgin oluncaya dek; ateşten yay ufkun kıyısında tutuşuyordu, çevresinde deniz altın ışıklarla donandı.

Işık, bahçedeki ağaçlara vurdu, bir yaprağı saydamlaştırarak sonra bir başkasını. Bir kuş cıvıltılarla yükseldi, duraklama oldu, bir başkası cıvıldayarak indi yere. Evin duvarlarını keskinleştirdi güneş, beyaz perdenin üzerine yayıldı yelpaze püskülü gibi, yatak odası penceresindeki yaprağın altına gölgeden mavi parmak izi bıraktı. Usulca titredi perde, ama içerde her şey loştu, hayaliydi. Karmakarışık şakıdı kuşlar dışarda.

“Halka görüyorum,” dedi Bernard, “üzerimde asılı. Titriyor, asılı bir ışık ilmeği.”

“Uçuk sarı bir dilim görüyorum,” dedi Susan; “mor şerite ulaşana dek yayılan.”

“Ses duyuyorum,” dedi Rhoda; “cik cik, cik cik; bir aşağı bir yukarı.”

“Küre görüyorum,” dedi Neville, “tepenin kocaman yamaçlarına karşı damlacık olarak asılı.”

“Kızıl bir püskül görüyorum,” dedi Jinny, “altın ipliklerle bükülmüş.”

“Ağır ayak sesleri duyuyorum,” dedi Louis; “koskoca canavarın ayakları zincire vurulmuş. Eziyor, eziyor, eziyor.”

“Balkonun köşesindeki örümcek ağına bak,” dedi Bernard. “Sudan baloncuklar var üzerinde, ak ışık damlacıkları.”

“Yapraklar, pencereyi çevirmiş sivri kulaklar gibi,” dedi Susan.

“Yola gölge düşüyor,” dedi Louis, “dirseğin kıvrılması gibi.”

“Işık adacıkları yüzüyor çimenlerde,” dedi Rhoda. “Ağaçlardan dökülmüşler.”

“Yapraklar arasındaki tünellerde kuşların gözleri pırıl pırıl,” dedi Neville.

“Saplar sert kısa tüylerle kaplı,” dedi Jinny, “su damlacıkları yapışmış üzerlerine.”

“Tırtıl, kıvrılıp yeşil bir halka olmuş,” dedi Susan, “boğum boğum küt ayaklarıyla.”

“Gri kabuklu salyangoz patikayı geçiyor, çimenleri dümdüz ederek ardında,” dedi Rhoda.

“Pencere camlarından alev alev ışıklar dökülüyor içeri dışarı, çimenlere,” dedi Louis.

“Taşlar soğuk ayaklarımda,” dedi Neville; “tek tek duyuyorum her birini yuvarlak ya da pürüzlü.”

“Elimin üstü yanıyor,” dedi Jinny; “ama avuçlarım nemli, yapış yapış çiğden.”

“Şimdi horoz ötüyor, tıpkı deniz bembeyaz yükselirken suyun kızıl, katı sıçrayışı gibi,” dedi Bernard.

“Kuşlar şakıyor, aşağı yukarı, içeri dışarı, her yanımızda,” dedi Susan.

“Canavar eziyor; ayakları zincire vurulmuş fil; kıyıdaki kocaman canavar eziyor,” dedi Louis.

“Eve bak,” dedi Jinny, “perdelerden bembeyaz pencereleriyle.”

“Bulaşık musluğundan soğuk su akmaya başlıyor, tastaki uskumrunun üzerine,” dedi Rhoda.

“Duvarlar altın çatlaklarla çatlamış,” dedi Bernard, “yaprakların mavi, parmak biçimi gölgeleri var pencerelerin altında.”

“Şimdi Bn. Constable kalın kara çoraplarını çekiyor ayaklarına,” dedi Susan.

“Duman tütmeye başlayınca uyku tavana doğru kıvrılıyor, sis gibi,” dedi Louis.

“Kuşlar hep birden ötüyordu ilkin,” dedi Rhoda. “Şimdi bulaşık odasının sürgüsü çekiliyor. Uçup gidiyorlar. Uçup gidiyorlar saçılivermiş tohumlar gibi. Ama bir tanesi yatak odası penceresinde ötüyor tek başına.”

“Baloncuklar oluşuyor tencerenin dibinde,” dedi Jinny. “Sonra yükseliyorlar daha çabuk, daha çabuk, gümüş bir zincirde yukarı doğru.”

“Şimdi Biddy, balığın pullarını kazıyor sivri bir bıçakla tahtanın üzerine,” dedi Neville.

“Yemek odasının penceresi koyu mavi şimdi,” dedi Bernard, “hava dalgalanıyor bacaların üzerinde.”

“Kırlangıç tünemiş paratonere,” dedi Susan. “Biddy kova-yı mutfak taşlarının üzerine gürültüyle bıraktı.”

“Kilise çanının ilk vuruşu bu,” dedi Louis. “Sonra, ardından ötekiler: Bir, iki.. Bir, iki.. Bir, iki...”

“Masanın üstünde uçuşan beyaz örtüye bak,” dedi Rhoda; “şimdi beyaz porselenden yuvarlaklar, her tabağın yanında gümüş çubuklar var.”

“Ansızın arı vızıldıyor kulağımda,” dedi Neville. “İşte burada, işte gitti.”

“Yanıyorum, titriyorum,” dedi Jinny, “bu güneşten, bu gölgeye.”

“İşte hepsi gitti,” dedi Louis. “Yalnızım. Eve gittiler, kahvaltıya, duvarın dibinde kaldım ben öylece, çiçeklerin arasında. Derslere çok var daha. Çiçekler, çiçekler benek benek yeşilin derinliklerinde. Taç yaprakları rengârenk. Altta-ki kara deliklerden saplar yükseliyor. Çiçekler yüzüyor ışıktan balıklar gibi karanlık, yeşil sularda. Bir sap alıyorum elim. Ben sap oldum. Köklerim, tuğlalardan kupkuru toprağı, kurşun, gümüş damarlarından nemli toprağı geçerek yer-yüzünün derinliklerine iniyor. Lif lifim. Bütün sarsıntılar titretiyor beni, toprağın ağırlığı çökmüş kaburgalarım. Yukarıda, yeşil yapraklar benim gözlerim, görmeyen. Gri fani-

la pantolonlu çocuğum ben, pirinçten yılan tokalı kemeriy-
le işte burada. Orada, aşağıda, gözlerim Nil çölleriindeki taş
heykellerin gözkapaksız gözleri. Kadınları görüyorum kır-
mızı testilerle ırmağa inen. Salınan develer görüyorum, sa-
rıklı adamlar. Ayak sesleri duyuyorum, titreyişleri, kaynaş-
maları her yanımda.

“Yukarıda, Bernard, Neville, Jinny ve Susan (ama Rho-
da değil), kelebek ağlarıyla çiçek tarhlarını tarıyorlar. Baş-
larını sallayan çiçeklerin üzerindeki kelebekleri topluyor-
lar. Yeryüzünü silip süpürüyorlar. Ağları çırpınan kanatlar-
la dolu. Haykırıyorlar: ‘Louis! Louis! Louis!’ Ama onlar beni
göremez. Ben çitin öte yanındayım. Yalnızca, küçücük göz
delikleri var yapraklar arasında. Ah Tanrım, ne olur çeki-
lip gitsinler. Tanrım, kelebekleri yaysınlar mendillerine, ça-
kıkların üzerine. Kaplumbağa kabuklarını saysınlar, kırmı-
zı kelebeklerini, beyaz kelebeklerini. Ama beni görünmez
yap. Porsuk ağacı gibi yeşilim ben çitin gölgesinde. Saçla-
rım yapraklardan. Yeryüzünün merkezine salmışım kökle-
rimi. Gövdem bir sap. Sapı sıkıyorum. Ağzındaki delikten
koyu bir damla sızıyor usulca, büyüyor, büyüyor. Şimdi göz
deliğinden pembe bir şey geçiyor. Bakış kayıyor şimdi yarık-
tan, çarpıyor bana. Gri fanila takımlı bir çocuğum ben. Bul-
du beni. Ensemden yakalandım. Beni öptü. Her şey param-
parça oldu.”

“Koşuyordum,” dedi Jinny, “kahvaltıdan sonra. Kımıl-
dayan yapraklar gördüm çitteki delikte. ‘Yuvasında bir kuş’
dedim. Araladım yaprakları, baktım; ne yuva vardı ne kuş.
Yapraklar hâlâ kımıldıyordu. Korktum. Susan’ın önünden
koştum, Rhoda’nın önünden; alet odasında konuşan Nevil-
le’in, Bernard’ın. Haykırıyordum koşarken daha hızlı, da-
ha hızlı. Yaprakları kımıldatan neydi? Yüreğimi, bacakları-
mı kımıldatan? Buraya attım kendimi, görerek seni yeşil bir
dal gibi, çalı gibi kıpırtısız, Louis, gözlerin bir noktaya dikil-

miş. ‘Ölü mü?’ dedim, öptüm seni; pembe giysilerimin altında yüreğim, tıpkı durup dururken kendi kendine kımıldayan yapraklar gibi küt küt atarak. Itırların kokusunu duyuyorum şimdi; incecik toprağın küf kokusunu. Dans ediyorum. Dalgalanıyorum. Işık ağı gibi sana serpildim. Üzerine savrulmuş, titreyerek uzanıyorum.”

“Çitteki yarıktan,” dedi Susan, “onu öptüğünü gördüm. Saksıdan başımı kaldırdım, çitteki yarıktan içeri baktım. Onu öptüğünü gördüm. Onları gördüm, Jinny’le Louis’i öpüşürken. Şimdi acımı mendilime saracağım. Sımsıkı düğüm olacak. Ders başlamadan kayın ormanına gideceğim tek başıma. Masaya oturup toplama çıkarma yapmayacağım. Oturmayacağım Jinny’nin yanına, Louis’in yanına. Acımı alacağım, kayın ağaçlarının altında, köklerin üstüne sereceğim. İnceleyeceğim onu, parmaklarımin arasında tutacağım. Beni bulamayacaklar. Yerfıstığı yiyeceğim, böğürtlenlerin arasında yumurta arayacağım, saçlarım keçeleşecek, çalıların altında uyuyacağım, hendeklerden su içeceğim, orada öleceğim.”

“Önümüzden geçip gitti Susan,” dedi Bernard; “alet odasının önünden geçti düğümlü mendili elinde. Ağlamıyordu, ama gözleri, o güzelim gözleri kısılmıştı, tıpkı sıçramaya hazırlanan kedinin gözleri gibi. Arkasından gideceğim Neville. Yavaşça gideceğim, ilgiyle yanında olmak için, öfkeyle kıvranıp ‘Yapayalnızım’ diye düşündüğü zaman onu yatıştırmak için.

“İşte şimdi çayırı geçiyor, umursamazlıkla salınarak bizi kandırmaya çalışıyor. İşte yokuşa geldi, görünmediğini sanıyor; yumrukları önünde sıkılı, koşmaya başlıyor. Mendilin düğümüne batıyor tırnakları. Kayın ormanının kuytululuğuna yöneliyor. Kollarını açıyor yaklaştıkça, gölgeliklere dalıyor yüzücü gibi. Koşmaktan, gölgelerden göremez oluyor, ağaçların altına, köklerin içine atıyor kendisini, ışığın içeri

dışarı, içeri dışarı çırpındığı yere. Dallar sallanıyor. Kışkırtma var burada, sıkıntı var. Üzüncü var. Işık kırık dökük. Acı var burada. Kökler iskelet olmuş yerde, köşelerine yığılı ölü yapraklarla. Susan acısını yere yaydı. Kayın ağaçlarının kökleri üzerine serili mendili; hıçkırıyor, düştüğü yerde iki büküm oturmuş.”

“Onu öptüğünü gördüm,” dedi Susan. “Yaprakların arasından baktım, onu gördüm. Dans ediyordu elmaslarla benek benek, tüy gibi hafif. Ben bodurum Bernard, kısa boy-luyum. Toprağa yakından bakan gözlerim var, çimenlerin içindeki böcekleri gören gözlerim. Jinny’nin Louis’i öptüğünü gördüğümde, içimdeki sapsarı sıcaklık taşlaştı. Ot yiyeceğim, öleceğim hendeğin içinde, ölü yaprakların çürüdüğü kahverengi suda.”

“Gittiğini gördüm,” dedi Bernard; “alet odasının kapısından geçerken haykırdığımı duydum: ‘Mutsuzum.’ Çakımı bıraktım elimden. Neville’le tahtadan kayıklar yapıyorduk. Saçlarım darmadağın. Bn. Constable taramamı söylediğinde, bir sinek vardı örümcek ağının içinde; ‘Kurtarayım mı, bırakayım yensin mi?’ dedim kendi kendime. İşte hep böyle geç kalıyorum. Saçlarım dağınık, yongalar var arasında. Haykırdığımı duyunca ardından geldim, mendilini yere koyduğunu gördüm; içinde düğümlü öfkeyle, kinle. Ama az sonra bitecek bu. Bedenlerimiz birbirine yakın şimdi. Soluk alışımı duyuyorsun. Böceği görüyorsun sırtında taşıdığı yaprakla. Bir oraya bir buraya koşuyor; böceği izlerken senin bir tek şeyi elde etme isteğin bile (şimdilik Louis bu) sarsılmalı, tıpkı kayın yapraklarında içeri dışarı titreşen ışık gibi; sonra sözcükler, bilincinin kuytularında yoğun yoğun akararak mendiline sımsıkı atılmış bu katı düğümü çözecek.”

“Seviyorum,” dedi Susan, “nefret ediyorum. Yalnız bir tek şey istiyorum. Gözlerim katı. Jinny’nin gözlerinde binlerce pırıltı oynar. Rhoda’nın kiler akşam üzeri pervanelerin

kondugu solgun çiçekler gibi. Senin dolu dolu, keskin, bilen gözlerin var. Ama ben şimdiden işime koyuldum. Çimenlerin arasında böcekler görüyorum. Annem bana beyaz çoraplar örüyor hâlâ, önlükler dikiyor; ben çocuğum daha; ama seviyorum, nefret ediyorum.”

“Ama böyle yan yana birlikte oturduğumuzda,” dedi Bernard, “birbirimizde eriyoruz tümcelerle. Sisle çevriliyoruz. Hayali bir ülke yaratıyoruz.”

“Böceği görüyorum,” dedi Susan. “Kara o, görüyorum; yeşil o, görüyorum; yalın sözcüklere kapatılmışım ben. Oysa sen dolaşıyorsun, kayıp gidiyorsun, yükseliyorsun yukarılara sözcüklerle, söz dizileriyle.”

“Şimdi,” dedi Bernard, “gel, araştırmaya çıkalım. İşte bembeyaz ev ağaçların arasında. Ta aşağılarda, uzaklarda, altımızda. Usulca süzüleceğiz oraya, parmak uçlarıyla dibe dokunan yüzücüler gibi. Yaprakların yemyeşil buğusundan süzüleceğiz, Susan. Koştukça batıyoruz. Üzerimize kapanıyor dalgalar, başlarımızın üzerinde kayın yaprakları. İşte, pırıl pırıl yaldızlı kollarıyla meydan saati. Şunlar da kocaman evin katları, çatılarının tepeleri. Avluda gürültüler çıkaran seyis o, lastik çizmeleriyle. Elvedon orası.

“Şimdi, ağaçların tepesinden yere düştük. Artık hava, uzun, mutsuz, mor dalgalarını salmıyor üzerimize. Yere dokunuyoruz: Toprağa basıyoruz. Orası kadınlar bahçesinin kısa budanmış çiti. Orada yürürler öğleleri ellerinde makaslarla güller keserek. İşte şimdi, duvarla çevrili yuvarlak ormandayız. Elvedon burası. Kavşaklarda ‘Elvedon’a gider’ diye levhalar görmüştüm. Kimsecikler gelmemiş buraya. Eğreltiotlarının keskin kokusu, diplerinde büyüyen kırmızı mantarlar var. Hiç insan görmemiş küçücük kargaları uyandırıyoruz şimdi; çürümüş, dura dura kızarmış, kaygan, yaş mazılara basıyoruz. Çepeçevre duvarla kapatılmış bu orman: Kimse gelmez buraya. Dinle! İşte şu, dev gibi ka-

ra kurbacağının çırpınması fundaların içinde; şu da eğreltiotlarının arasına çürümeye düşen yüzyıllık bir çam kozalağının pırtırtısı.

“Bas şu tuğlanın üzerine. Duvarın üstünden bak. İşte, Elvedon. Upuzun iki pencerenin arasına oturmuş kadın, yazı yazıyor. Bahçıvanlar, kocaman süpürgeleriyle süpürüyor çimleri. Buraya ilk gelen biziz. Bilinmeyen bir ülkeyi ilk bulanlarız. Kımıldama: Bizi görürse vurur bahçıvanlar. Ahır kapısına bağlanırsınız hayvanlar gibi. Bak! Kımıldama. Sımsıkı tut duvarın üstündeki eğreltiotlarını.”

“Yazı yazan kadını görüyorum. Süpüren bahçıvanları görüyorum,” dedi Susan. “Burada ölsek hiç kimse gömmezdi bizi.”

“Koş!” dedi Bernard. “Koş! Kara sakallı bahçıvan gördü bizi! Vuracak bizi! Alakargalar gibi vurulacağız, duvara çakılacağız! Düşman bir ülkedeyiz. Kayın ormanına kaçmalıyız. Ağaçların altına saklanmalıyız. Bir dalı ters çevirmiştim gelirken. Gizli bir patika var. Eğil, eğil. Peşimden gel arkana bakmadan. Tilki sanacaklar bizi. Koş!..

“İşte kurtulduk. Dik durabiliriz yine. Kollarımızı açabiliriz bu yüksek kubbenin altında, bu kocaman ormanda. Hiçbir şey duymuyorum. Yalnızca bir mırıltı, havanın dalgalanmasından. Kayın ağaçlarının tepesinde gizlendiği yerden çıkan yaban güvercini bu. Güvercin havayı dövüyor. Güvercin havayı dövüyor tahtadan kanatlarıyla.”

“Şimdi sen uçup gidiyorsun,” dedi Susan, “tümceler kurarak. Balonun ipi gibi yükseliyorsun, yükseliyorsun işte, yaparak katmanlarını yaparak ulaşılmaz bir yerlere. Şimdi yavaşlıyorsun. Şimdi eteklerimden çekiyorsun arkana bakarak, tümceler kurarak. Sen kurtardın beni. İşte bahçe. İşte çit. İşte Rhoda, patikada taç yapraklarını yüzdürüyor bir ileri bir geri, kahverengi leğenin içinde.”

“Tüm gemilerim beyaz benim,” dedi Rhoda. “İstemiyoy-

rum hatmi çiçeklerinin, sardunyaların kırmızı yapraklarını; ak yapraklar istiyorum, leğeni salladıkça yüzen; donanmam var benim, bir o kıyıya, bir bu kıyıya giden... Dal atacağım içine, boğulan gemici için sal. Taş atacağım içine, denizin derinliklerinden yükselen baloncuklara bakacağım. Neville gitti, Susan gitti; Jinny, mutfak avlusunda frenküzümleri topluyor, sanırım Louis'le birlikte. Bn. Hudson çalışma masasının üzerine defterlerimizi yayarken yalnız kalabileceğim kısacık bir zamanım var. Kısacık özgürlüğüm var. Bütün batmış yaprakları topladım, yüzdürdüm. Damlacıklar koydum kimilerinin içine. Deniz feneri dikeceğim buraya, deliotunun ucundan. Kahverengi leğeni sallayacağım bir o yana bir bu yana, dalgalara binecek gemilerim. Kimileri batacak. Kimileri kayalarda parçalanacak. Bir tanesi yüzüyor tek başına. O benim gemim. Buzlar sarkan mağaralara yüzüyor, beyaz kutup aylarının kükrediği, sarkıtların yeşil zincirlerini salladıkları yere. Dalgalar yükseliyor; tepeleri kıvrılıyor; direklerin üzerindeki ışıklara bak. Darmadağın olduklar, battılar hepsi benimkinden başka, dalgaların üzerinde, yükselen, fırtınanın önünde kayan, papağanların çene çaldıkları bir adaya ulaşan, sürüngenlerin..."

"Nerede Bernard?" dedi Neville. "Benim çakımı almış. Alet odasında kayıklar yapıyorduk, sonra Susan geçti kapının önünden. Bernard kayığını attı elinden, arkasından gitti benim çakımı alıp, hem de en keskinini, mavnayı keseni. Sallanan tel gibi o, durmadan tıngırdayan kopuk çingirak ipi. Pencerenin dışına asılmış yosun gibi bir kuru, bir yaş. Beni yüzüstü bırakıyor, Susan'ın peşinden gidiyor: Susan ağlayacak olursa, benim çakım elinde, ona öyküler anlatacak. Çakının uzun ağzı imparator, kırık ağzı zenci. Tıngırdayan şeylerden nefret ediyorum, nefret ediyorum nemli şeylerden, abuk sabuk konuşmaktan, her şeyi birbirine karıştırmaktan. İşte zil çalıyor, geç kalacağız. Oyuncaklarımızı

bırakmalı, hep birlikte içeri girmeliyiz. Yeşil örtülü masanın üzerine defterlerimiz sıralanmış yan yana.”

“Ben fiili çekmeyeceğim,” dedi Louis, “Bernard söylenene dek. Benim babam Brisbane’de banker; Avustralya aksanıyla konuşuyorum. Bekleyeceğim. Bernard gibi söyleyeceğim. O İngiliz. Onların hepsi İngiliz. Susan’ın babası papaz. Rhoda’nın babası yok. Bernard’la Neville, soylu kişilerin oğulları. Jinny, Londra’da oturuyor büyükannesiyile. Şimdi kalemlerini emiyorlar. Şimdi defterlerini büküyorlar, göz ucuyla Bn. Hudson’a bakarak kemerindeki mor düğmeleri sayıyorlar. Bernard’ın saçlarında yonga var. Susan’ın gözleri kızarmış. İkisi de kıpkırmızı olmuş. Ama ben solgunum, düzenliyim; golf pantolonumdaki, pirinçten, yılanlı kemerimle. Dersleri ezbere biliyorum. Onların ömürleri boyunca bilebileceklerinden daha fazlasını biliyorum. İsmi hallerini, eril ve dişil kelimeleri biliyorum. Yeryüzündeki her şeyi bilirdim, isteseydim. Ama istemiyorum aralarından kalkıp derisi anlatmayı. Saksıdaki lifler gibi köklerim yeryüzüne sarılmış, sarılmış. İstemiyorum kalkmayı, bu koca saatin aydınlığında hayatı; sarı suratlı, tik-tik, tik-tak. Jinny’le Susan, Bernard’la Neville beni kırbaçladıkları sırimla sarıyorlar kendilerini. Düzenli oluşuma, Avustralya aksanıma gülüyorlar. Şimdi Latinceyi, hafifçe peltekleştirerek Bernard gibi söylemeye çalışacağım.”

“Bunlar ak sözcükler,” dedi Susan, “deniz kıyısından toplanan taşlar gibi.”

“Ben söyledikçe onlar kuyruklarını oynatıyorlar sağa sola,” dedi Bernard. “Kuyruklarını sallıyorlar, kuyruklarını oynatıyorlar: Havada yüzüyorlar demet demet, bir o yana, bir bu yana, hep birlikte kıpır kıpır, ayrılarak birleşerek.”

“Bunlar sapsarı sözcükler, bunlar ateş gibi sözcükler,” dedi Jinny. “Ateş kırmızısı giysim olsaydı, sarı giysim, kızıl sarı giysim, akşam üzeri giymek için.”